

AUTOR

mgr Marta Przeor

email: martaprzeor@gmail.com

Wydział Zarządzania i Dowodzenia, AON

WYBRANE ASPEKTY ZAGROŻEŃ BEZPIECZEŃSTWA ZEWNĘTRZNYCH GRANIC UNII EUROPEJSKIEJ

Słowa kluczowe: Unia Europejska, granica państwowa, zagrożenia

Wstęp

Integralność poszczególnych odcinków granic państwowych z zewnętrznymi granicami Unii Europejskiej implikuje konieczność szczególnej ochrony granic państwowych jako elementów kluczowych do zapewnienia bezpieczeństwa całego terytorium Unii Europejskiej. W Polsce zewnętrzną granicę Unii Europejskiej stanowi wschodnia granica Rzeczypospolitej z Obwodem Kaliningradzkim, Białorusią oraz Ukrainą. Poszczególne odcinki granicy liczą kolejno 210 km, 418 km oraz 535 km, co łącznie stanowi ponad 13% całej lądowej zewnętrznej granicy Unii Europejskiej.

Duże dysproporcje pomiędzy poziomem rozwoju gospodarczego krajów wspólnoty a krajów nienależących do Unii Europejskiej stanowią impuls dla osób niebędących obywatelami Unii do prób nielegalnego przedostania się na jej teren w celu poprawy jakości życia. Zewnętrzne granice Unii Europejskiej stanowią więc punkt krytyczny, który oddziela społeczeństwa, gospodarki i kultury, a od ich skutecznej ochrony przed zagrożeniami z zewnątrz zależy bezpieczeństwo całego terytorium Unii Europejskiej.

Istnieje wiele opracowań naukowych, których autorzy podjęli się zdefiniowania przestępstw o charakterze transgranicznym, jednak zdaniem autorki, nie wyczerpują one problemu zagrożeń bezpieczeństwa zewnętrznych granic Unii Europejskiej. Z tego względu autorka podjęła się opracowania niniejszego artykułu, formułując następujący problem badawczy: *Jakie są główne zagrożenia bezpieczeństwa zewnętrznych granic Unii Europejskiej?*

Celem niniejszego artykułu jest zdefiniowanie zagrożeń bezpieczeństwa zewnętrznych granic Unii Europejskiej, których zwalczanie i przeciwdziałanie im, ze względu na ich powszechny charakter i duży

Marta Przeor

stopień szkodliwości, stanowi priorytet działań służb i organizacji zajmujących się ochroną i bezpieczeństwem granic.

Nielegalne migracje

Pierwszym zagrożeniem bezpieczeństwa zewnętrznych granic Unii Europejskiej jest zjawisko nielegalnych migracji, czyli przekraczania granicy w miejscu niedozwolonym, bez dokumentów uprawniających do wkroczenia na terytorium Unii Europejskiej. Dotyczy to zarówno osób przekraczających granicę samodzielnie, jak i tych przetrucanych przez zorganizowane grupy przestępcze¹. Zjawisko nielegalnych migracji dotyczy także osób, które dostały się na teren danego państwa w sposób legalny, za okazaniem stosownych dokumentów, jednak w trakcie pobytu ich wiza wygasła i nie opuściły one terytorium tego państwa w określonym terminie oraz osób, które nie uzyskały azylu, lecz unikając deportacji, pozostały na danym terytorium nielegalnie. Zjawisko nielegalnych migracji na teren Unii Europejskiej dotyczy przede wszystkim osób z krajów słabiej rozwiniętych, które decydują się na zmianę miejsca pobytu w sposób nielegalny w nadziei na poprawę warunków bytowych. Problem nielegalnych migracji osób pochodzenia pozaeuropejskiego na teren wspólnoty stanowi zagrożenie nie tylko ze względu na swój charakter ilościowy (za duża liczba ludności zamieszkującej dane tereny, problem bezrobocia, przeludnienie), lecz także poprzez różnice religijne, kulturowe i społeczne oraz związany z nimi brak chęci adaptacji migrantów do warunków europejskich.

W skali globalnej problemem migracji zajmuje się Międzynarodowa Organizacja do spraw Migracji IOM (ang. *International Organization for Migration*) łącznie zrzeszająca 162 państwa członkowskie z całego świata, zaś jej celem jest *promowanie uporządkowanej migracji z poszanowaniem praw człowieka*². W Unii Europejskiej organizacją przeciwdziałającą przestępstwom o charakterze transgranicznym, w tym problemowi nielegalnych migracji, jest Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej Frontex, której celem jest skuteczne zarządzanie zewnętrznymi granicami Unii Europejskiej z poszanowaniem fundamentalnych praw UE dla wdrożenia koncepcji zintegrowanego zarządzania granicami³.

Od 2015 roku zjawisko nielegalnych migracji na terytorium Unii Europejskiej nabrało charakteru masowego, zyskując miano kryzysu migracyjnego. Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną

1 M. Studzińska, *Nielegalna imigracja – nowe wyzwanie dla bezpieczeństwa europejskiego*, Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego, Wrocław, 2006.

2 <http://poland.iom.int/> [dostęp: 15.07.2016].

3 <http://frontex.europa.eu/about-frontex/mission-and-tasks/> [dostęp: 15.07.2016].

na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej Frontex, dokonując kwartalnego podsumowania zjawisk migracyjnych na zewnętrznych granicach UE, zaobserwowała znaczny przyrost ilościowy nielegalnych migracji w roku 2015 w stosunku do roku poprzedniego. W samym roku 2015 zjawisko to nasilało się stopniowo, osiągając apogeum w ostatnim kwartale (październik-grudzień 2015)⁴. Zjawisko eskalacji liczby nielegalnych migracji przedstawiono w tabeli 1, uwzględniając podział na granice morskie i granice lądowe.

Tabela 1. Nielegalne przekraczanie granicy w 2015 roku

	2014		2015				Q4 2015 zmiana %	
	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q4 2014	Q3 2015
Grani ce lądow e	14514	33598	37048	40269	237806	474121	1311	99
Grani ce morsk ie	97932	46221	23632	127558	377686	504217	991	34
Łączn ie	112446	79189	60680	167827	615492	978338	1126	59

Źródło: Opracowanie własne na podstawie FRAN Quarterly, Quarter 4, October – December 2015, Frontex, Warszawa, 2016, s. 10.

Legenda:

Q1 – kwartał pierwszy (styczeń-marzec);

Q2 – kwartał drugi (kwiecień-czerwiec);

Q3 – kwartał trzeci (lipiec-wrzesień);

Q4 – kwartał czwarty (październik-grudzień).

Z danych przedstawionych w tabeli 1 wynika, że duże nasilenie zjawiska nielegalnych migracji objęło swoim zasięgiem zarówno lądowe, jak i morskie zewnętrzne granice Unii Europejskiej. W czwartym kwartale 2015 roku odnotowano 474121 prób nielegalnego przekroczenia lądowych granic, co stanowi wzrost o 1311% w stosunku do tego samego kwartału roku poprzedniego (33598 przypadków w czwartym kwartale 2014 roku), oraz wzrost o 99% w stosunku do poprzedniego kwartału tego samego roku (237806 przypadków w trzecim kwartale 2015 roku). W przypadku granic morskich dysproporcje są nieznacznie mniejsze – w czwartym

⁴ FRAN Quarterly, Quarter 4, October – December 2015, Frontex, Warszawa, 2016.

kwartale 2015 roku odnotowano 504217 prób nielegalnego przekraczania granic, co stanowi wzrost o 991% w stosunku do tego samego kwartału poprzedniego roku (46221 przypadków w czwartym kwartale 2014 roku), oraz wzrost o 34% w stosunku do poprzedniego kwartału tego samego roku (615492 przypadki w trzecim kwartale 2015 roku). Łącznie, na wszystkich zewnętrznych granicach Unii Europejskiej, odnotowano wzrost o 1126% w stosunku do czwartego kwartału 2014 roku oraz wzrost o 59% w stosunku do trzeciego kwartału 2015 roku. Przedstawione dane statystyczne uwiadcniają masowy charakter zjawiska i jego szybką eskalację, co determinuje dwa priorytety polityki państw członkowskich Unii Europejskiej. Po pierwsze jest to zaostrzenie kontroli na zewnętrznych granicach Unii Europejskiej przy współpracy służb granicznych państw członkowskich ze służbami i organizacjami unijnymi, takimi jak: Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej Frontex, czy mająca powstać jako następcą Frontexu Europejska Straż Graniczna⁵.

Handel ludźmi

Kolejnym przestępstwem o charakterze transgranicznym, mającym wpływ na bezpieczeństwo całej Unii Europejskiej, jest zjawisko handlu ludźmi. Definicję handlu ludźmi do polskiego prawodawstwa wprowadza nowelizacja Kodeksu Karnego z dnia 8 września 2010 roku⁶. W rozumieniu ustawy: *handlem ludźmi jest – werbowanie, transport, dostarczanie, przekazywanie, przechowywanie lub przyjmowanie osoby z zastosowaniem:*

- 1) *przemocy lub groźby bezprawnej,*
- 2) *uprowadzenia,*
- 3) *podstępu,*
- 4) *wprowadzenie w błąd albo wyzyskania błędu lub niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania,*
- 5) *nadużycia stosunku zależności, wykorzystania krytycznego położenia lub stanu bezradności,*
- 6) *udzielenia albo przyjęcia korzyści majątkowej albo jej obietnicy osobie sprawującej opiekę lub nadzór nad inną osobą,*

⁵ <http://frontex.europa.eu/news/frontex-welcomes-european-parliament-vote-on-european-border-and-coast-guard-tQmLpF> [dostęp: 14.07.2016].

⁶ *Ustawa z dnia 20 maja 2010 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy o Policji, ustawy – Przepisy wprowadzające Kodeks karny oraz ustawy – Kodeks postępowania karnego*, Dz. U. z 2010 r., nr 98, poz. 626.

– w celu jej wykorzystania, nawet za jej zgodą w szczególności w prostytucji, pornografii lub innych formach seksualnego wykorzystania, w pracy lub usługach o charakterze przymusowym, w żebractwie, w niewolnictwie lub innych formach wykorzystania poniżających godność człowieka albo w celu pozyskania komórek, tkanek lub narządów wbrew przepisom ustawy. Jeżeli zachowanie sprawcy dotyczy małoletniego, stanowi ono handel ludźmi, nawet gdy nie zostały użyte metody lub środki wymienione w punktach 1-6⁷.

Jak wynika z przytoczonej definicji, za handel ludźmi można uznać więc wszelkie formy zniewolenia danej osoby bądź grupy osób i wykorzystania ich do własnych celów. Przesłępstwo to ma miejsce również, gdy do zdarzenia doszło za zgodą i wiedzą ofiary, jednak pod wpływem szantażu lub manipulacji emocjonalnej.

Handel ludźmi stanowi zagrożenie dla bezpieczeństwa zewnętrznych granic Unii Europejskiej ze względu na swój transgraniczny charakter. Przesłępstwo handlu ludźmi rzadko ograniczone jest do terytorium tylko jednego kraju. W większości przypadków ofiary pochodzą z krajów nisko rozwiniętych, zaś miejsce docelowe stanowią kraje wysoko rozwinięte. Drogę ofiar handlu ludźmi zobrazowano na rysunku 1.

Źródło: Broszura informacyjna Międzynarodowej Organizacji do spraw Migracji (IOM).

Rys. 1. Droga ofiary handlu ludźmi

Zgodnie z rys. 1., kraje zaangażowane w proceder handlu ludźmi można podzielić na trzy grupy:

⁷ Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny, Dz. U. z 1997 r., nr 88, poz. 553, art. 115 § 22.

- kraje pochodzenia ofiar – najczęściej kraje słabo rozwinięte, o niskiej świadomości społecznej dotyczącej zagrożenia handlem ludźmi; ofiary często próbują opuszczać te kraje dla poprawy komfortu życia w krajach bardziej rozwiniętych;
- kraje tranzytu – kraje, przez które ofiary przewożone są do krajów docelowych; ze względu na swoje położenie geograficzne krajem tranzytowym jest również Polska;
- kraje przeznaczenia – kraje, w których następuje eksploatacja ofiar, czyli wykorzystanie ich do pracy przymusowej, żebractwa czy prostytucji.

Kraje posiadające zewnętrzne granice Unii Europejskiej często mają status krajów tranzytowych. Po przekroczeniu granic wspólnoty szanse na wykrycie przestępstwa i pomoc ofiarom znacznie maleją, dlatego kluczowa jest kooperacja służb granicznych, służb policyjnych i organizacji pozarządowych zajmujących się przeciwdziałaniem handlowi ludźmi.

W 2011 roku Unia Europejska przyjęła *Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, zastępująca decyzję ramową Rady z 19 lipca 2002 r.*⁸, na mocy której określono minimalny wymiar kary za przestępstwo handlu ludźmi na 5 lat oraz powołano Europejskiego Koordynatora ds. Zwalczania Handlu Ludźmi, który odpowiada za koordynowanie działań państw członkowskich Unii Europejskiej i ich wspólne podejście do problemu handlu ludźmi.

Organizacja pożytku publicznego – Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć – opracowała raport podsumowujący rok 2014 oraz pierwszą połowę roku 2015 pod tytułem *Przeciwdziałanie handlowi ludźmi w Polsce*, w którym opublikowano dane statystyczne dotyczące ofiar handlu ludźmi korzystających z pomocy Krajowego Centrum Interwencyjno-Konsultacyjnego dla Ofiar Handlu Ludźmi w roku 2014 oraz pierwszej połowie 2015⁹. Według danych z raportu tylko w pierwszej połowie 2015 roku z pomocy KCIK skorzystało bezpośrednio 130 osób, z czego 13% stanowiły osoby małoletnie. W tym czasie odebrano również 5006 połączeń telefonicznych oraz udzielono 1211 konsultacji różnym firmom¹⁰. Z danych udostępnionych przez Komendę Główną Policji na potrzeby raportu wynika, że w pierwszej połowie 2015 roku zostało stwierdzonych 28 przestępstw handlu ludźmi z art. 189a §1 *Kodeksu Karnego*, w których

⁸ <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2011:101:0001:0011>:

EN:PDF [dostęp: 15.07.2016].

⁹ *Przeciwdziałanie handlowi ludźmi w Polsce*, Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć, Kraków, 2015.

¹⁰ Tamże, s. 21.

odnotowano 22 ofiary i osoby pokrzywdzone oraz 11 sprawców¹¹. Z przytoczonych statystyk wynika, że handel ludźmi nie jest przestępstwem jednostkowym, lecz dotyczy znacznej grupy osób, w związku z czym stanowi realne zagrożenie dla bezpieczeństwa publicznego.

Handel ludźmi jako przestępstwo transgraniczne jest procederem szeroko rozpowszechnionym, szczególnie podczas kryzysu migracyjnego, gdzie niemożliwe staje się dokładne ewidencjonowanie ludności napływającej na terytorium Unii Europejskiej. Proceder ten jest powiązany ze zjawiskiem nielegalnych migracji, należy jednak pamiętać, że nawet przestępcy dopuszczający się nielegalnego przekraczania granic mogą jednocześnie stać się ofiarami handlu ludźmi, dlatego niezbędne staje się holistyczne podejście do problemu zagrożeń bezpieczeństwa zewnętrznych granic Unii Europejskiej i stworzenie zorganizowanego planu przeciwdziałania wszelkim przestępstwom o charakterze transgranicznym.

Przemyt

Do zagrożeń zewnętrznych granic Unii Europejskiej, a w efekcie zagrożenia całego terytorium Unii, należy zaliczyć również przemyt. Jest to przestępstwo o charakterze gospodarczym. Pod pojęciem przemytu należy rozumieć nielegalne przewożenie lub przenoszenie przez granicę towarów zakazanych lub wszelkich towarów bez poddania ich kontroli i oczeniu¹². W Polsce przestępstwo nielegalnego przewozu towarów ścigane jest na podstawie przepisów kodeksu karnego skarbowego¹³, rozdziału 7 dotyczącego przestępstw skarbowych i wykroczeń skarbowych przeciwko obowiązkom celnym oraz zasadom obrotu z zagranicą towarami i usługami.

Dzięki wolności przepływu towarów wewnątrz Unii Europejskiej oraz wprowadzonej unii celnej zniesione zostały kontrole celne na wewnętrznych granicach krajów członkowskich. Z tego powodu priorytetem stała się kontrola celna na zewnętrznych granicach Unii Europejskiej, gdyż stanowią one jedyną barierę dla przemytu towarów i usług spoza Unii. Organem unijnym, zajmującym się walką z wszelkimi nadużyciami finansowymi i przestępstwami o charakterze skarbowym, a więc również przemytem towarów i usług, jest Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych OLAF (ang. *European Anti-Fraud Office*). We współpracy z celnymi służbami krajowymi oraz organizacjami unijnymi OLAF prowadzi operacje celne przeciwko przemytnikom, a także sprawcom innych

11 Tamże, s. 34.

12 <http://sjp.pwn.pl/sjp/przemyt;2510737.html> [dostęp: 15.07.2016].

13 Dz. U. z 1999 r., nr 83, poz. 930, rozdział 7, art. 86.

nadużyć o charakterze finansowym. Corocznie OLAF przedstawia raporty ze swojej działalności, obejmujące okres od 1 stycznia do 31 grudnia każdego roku. W latach 2010-2015 Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych przeprowadził ponad 1400 śledztw, a dzięki jego działalności w tym czasie do budżetu Unii Europejskiej wróciło około 3 miliardy Euro¹⁴. Jak wynika ze sprawozdania OLAFu za rok 2015, przeprowadzono 3 JCO¹⁵ o szczególnie istotnym znaczeniu dla bezpieczeństwa Unii Europejskiej. Były to:

- JCO Sasha przeprowadzona jesienią 2015 przy udziale prawie wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej, zainicjowana przez francuską Służbę Celną oraz Europol. Operacja skierowana była przeciwko przemytowi chemicznych substancji psychotropowych oraz miała na celu powstrzymanie działalności zorganizowanych grup przestępczych, zajmujących się przemytem tych substancji drogą powietrzną i morską¹⁶.
- JCO Baltica prowadzona przez polską Służbę Celną i OLAF przy udziale Europolu, angażowała sześć państw członkowskich Unii Europejskiej: Finlandię, Estonię, Łotwę, Litwę, Polskę oraz Szwecję. Operacja skupiała się na przemycie wyrobów tytoniowych spoza Unii Europejskiej, z krajów takich jak Rosja czy Białoruś. W wyniku operacji Baltica skonfiskowano ponad 13 milionów papierosów¹⁷.
- JCO Romoluk II współorganizowana przez OLAF i rumuńską Służbę Celną. Operacja dotyczyła komercyjnych i niekomercyjnych przesyłek pocztowych wpływających na teren Unii Europejskiej przez granicę rumuńską z Ukrainy i Mołdawii transportem drogowym i kolejowym. Oprócz rozwiązania grup przestępczych trudniących się tym procederem celem operacji była również poprawa wymiany informacji i zacieśnienie kooperacji pomiędzy zaangażowanymi stronami. Uczestniczyły w niej służby i organizacje, takie jak: Europol, EUBAM, Frontex oraz ukraińska i mołdawska Służba Celna i Straż Graniczna. W wyniku operacji Romoluk II dokonano 81 konfiskat na łączną ilość 3,74 mln papierosów¹⁸.

Dzięki prowadzeniu połączonych operacji celnych, w które zaangażowane jest jednocześnie wiele państw członkowskich Unii Europejskiej, poprawie ulega kooperacja poszczególnych państw z innymi państwami członkowskimi, a także współpraca państw ze służbami i

14 http://ec.europa.eu/anti-fraud/investigations/fraud-figures_en [dostęp: 15.07.2016].

15 JCO – *Joint Customs Operations* – Połączone Operacje Celne (przypis aut.).

16 The OLAF report 2015, s. 19.

17 Tamże.

18 Tamże.

organizacjami unijnymi w zakresie przeciwdziałania i zapobiegania zagrożeniom bezpieczeństwa zewnętrznych granic UE.

W Polsce podmiotem odpowiedzialnym za zapobieganie i przeciwdziałanie przestępstwom związanym z nielegalnym przewozem towarów przez granicę jest Służba Celna, która współpracuje ze Strażą Graniczną, Policją i innymi służbami i organizacjami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo państwa. W najnowszym Biuletynie Statystycznym Służby Celnej na I-IV kwartał 2015 opublikowano dane liczbowe dotyczące wartości zajętych towarów i środków płatniczych w roku 2015. Zgodnie z Biuletynem łączna wartość zajętych towarów i środków płatniczych wynosiła 150 616 292 zł, z czego 138 200 016 zł stanowiła wartość skonfiskowanych towarów. Naraziło to budżet państwa na uszczuplenia podatkowe, na łączną szacunkową kwotę w wysokości 653 903 211 zł, w tym:

- uszczuplenia w zakresie cła: 20 756 309 zł;
- uszczuplenia w zakresie podatku akcyzowego: 541 335 282 zł;
- uszczuplenia w zakresie podatku VAT: 91 811 620 zł¹⁹.

Służba Celna w Biuletynie Statystycznym podaje również zestawienie 30 towarów o największej wartości przewożonych nielegalnie na terytorium Polski. Są to przede wszystkim wyroby tytoniowe, substancje mineralne, pojazdy samochodowe i ich części, przyczepy i naczepy, środki owadobójcze, ubrania, preparaty kosmetyczne i inne²⁰. Z kolei do najczęściej przemycających towarów należą przede wszystkim wyroby akcyzowe, takie jak papierosy i alkohol. W roku 2015 dokonano zajęcia 397 sztuk 037 968 papierosów przywiezionych spoza Unii Europejskiej, o łącznej wartości 28 515 568 zł. Do najczęściej przemycających alkoholi należy alkohol etylowy nieskażony o objętościowej mocy alkoholu ponad 80%, alkohole o mocy mniejszej niż 80%, takie jak: wódki, likiery i inne napoje spirytusowe, a także wino i piwo. Zestawienie wartości i ilości zajętych towarów alkoholowych przedstawiono w tabeli 2.

Tabela 2. Ilość wyrobów alkoholowych zajętych w roku 2015

Nazwa towaru	Ilość w litrach	Wartość w zł
Piwo	1138	5283
Wino	6141	99695
Alkohol etylowy nieskażony o mocy objętościowej alkoholu 80% obj. lub większej	98741	941616
Alkohol etylowy	19945	202065

19 *Biuletyn Statystyczny Służby Celnej I-IV kwartał 2015*, Warszawa, kwiecień 2016, s. 42.

20 Tamże, s. 48-49

nieskażony o mocy objętościowej alkoholu mniejszej niż 80% obj.; wódki, likiery i pozostałe napoje spirytusowe		
---	--	--

Źródło: *Biuletyn Statystyczny Służby Celnej I-IV kwartał 2015*, Warszawa, kwiecień 2016, s. 55.

Jak wynika z danych przedstawionych w tabeli 2, do najczęściej przemycanych wyrobów alkoholowych należą obarczone największym podatkiem akcyzowym, a więc w szczególności alkohol etylowy nieskażony o mocy objętościowej 80% obj. alkoholu i więcej. Alkohole niskoprocentowe, takie jak piwo czy wino, są przewożone przez granicę w sposób nielegalny znacznie rzadziej.

Przemyt jako przestępstwo o charakterze transgranicznym wpływa negatywnie na gospodarkę wszystkich państw członkowskich Unii Europejskiej. Ze względu na zdecydowaną przewagę ilościową towarów pochodzenia pozaunijnego stanowi on realne zagrożenie bezpieczeństwa zewnętrznych granic Unii Europejskiej. Poziom tego zagrożenia jest jednak skutecznie redukowany dzięki stałej kooperacji służb i organizacji opisanych w poprzednich akapitach – organizacji unijnych, takich jak OLAF, oraz służb i organizacji krajowych – administracji rządowej, samorządowej, Służby Celnej i Straży Granicznej.

Podsumowanie

Zapewnienie bezpieczeństwa zewnętrznych granic Unii Europejskiej, szczególnie w dobie kryzysu migracyjnego, stanowi kluczowy element dla zapewnienia bezpieczeństwa na całym terytorium Unii Europejskiej. Odpowiadając na postawiony problem badawczy: *Jakie są główne zagrożenia bezpieczeństwa zewnętrznych granic Unii Europejskiej?* autorka osiągnęła cel artykułu – zdefiniowanie zagrożeń bezpieczeństwa zewnętrznych granic Unii Europejskiej, których zwalczanie i przeciwdziałanie im, ze względu na ich powszechny charakter i duży stopień szkodliwości, stanowi priorytet działań służb i organizacji zajmujących się ochroną i bezpieczeństwem granic.

Autorka skupiła się na wybranych aspektach zagrożeń bezpieczeństwa zewnętrznych granic Unii Europejskiej, czyli przestępstwach i procederach, które wpływają negatywnie na bezpieczeństwo tych obszarów w sposób najbardziej znaczący. Należy zaliczyć do nich przestępstwa o charakterze transgranicznym, takie jak: nielegalne migracje, handel ludźmi oraz przemyt.

Należy pamiętać, że przestępstwa transgraniczne przeciwko bezpieczeństwu Unii Europejskiej często mają charakter zorganizowany i są popełniane nie przez pojedyncze osoby, ale przez całe grupy przestępcze. Z tego powodu elementem kluczowym do zapewnienia odpowiedniego poziomu ochrony zewnętrznych granic oraz bezpieczeństwa całej Unii Europejskiej jest współpraca międzynarodowa między państwem a służbami i organizacjami granicznymi oraz wzajemna kooperacja służb i organizacji. Do najważniejszych organizacji zajmujących się bezpieczeństwem zewnętrznych granic Unii Europejskiej należy Europejska Agencja Zarządzania Współpracą Operacyjną na Zewnętrznych Granicach Państw Członkowskich Unii Europejskiej Frontex, Międzynarodowa Organizacja do spraw Migracji, zaś w kwestiach bezpieczeństwa gospodarczego Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych OLAF. Organizacje te współpracują zarówno z rządami państw członkowskich Unii Europejskiej, jak i służbami celnymi i granicznymi poszczególnych państw, starając się zniwelować poziom zagrożeń bezpieczeństwa zewnętrznych granic Unii Europejskiej do minimum.

Bibliografia

1. *Biuletyn Statystyczny Służby Celnej I-IV kwartał 2015*, Warszawa, kwiecień 2016.
2. *Broszura informacyjna Międzynarodowej Organizacji do spraw Migracji*.
3. *Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, zastępująca decyzję ramową Rady z 19 lipca 2002 r.*
4. *FRAN Quarterly, Quarter 4, October-December 2015*, Frontex, Warszawa, 2016.
5. *Przeciwdziałanie handlowi ludźmi w Polsce*, Centrum Pomocy Prawnej im. Haliny Nieć, Kraków, 2015.
6. Studzińska Marta, *Nielegalna imigracja – nowe wyzwanie dla bezpieczeństwa europejskiego*, Rocznik Bezpieczeństwa Międzynarodowego, Wrocław, 2006.
7. *The OLAF report 2015*.
8. *Ustawa z dnia 10 września 1999 r. Kodeks karny skarbowy*, Dz.U. z 1999 r., nr 83, poz. 930.
9. *Ustawa z dnia 20 maja 2010 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny, ustawy o Policji, ustawy – Przepisy wprowadzające Kodeks karny oraz ustawy – Kodeks postępowania karnego*, Dz. U. z 2010 r., nr 98, poz. 626.
10. *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny*, Dz.U. z 1997 r., nr 88, poz. 553.

Źródła internetowe

1. http://ec.europa.eu/anti-fraud/investigations/fraud-figures_en.
2. <http://frontex.europa.eu/about-frontex/mission-and-tasks/>.
3. <http://frontex.europa.eu/news/frontex-welcomes-european-parliament-vote-on-european-border-and-coast-guard-tQmLpF>.
4. <http://poland.iom.int/>.
5. <http://sjp.pwn.pl/sjp/przemyt;2510737.html>.

SELECTED ASPECTS OF THREATS TO THE SECURITY OF THE EXTERNAL BORDERS OF THE EUROPEAN UNION

Abstract: The paper presents selected aspects of threats to the security of the external EU borders. It focuses on presenting cross-border crime, such as illegal migration, human trafficking and smuggling, as the actions that have the most serious influence on the level of security of the external EU borders.

Due to using the latest bibliographical and internet sources, compiled by the services and organizations that work on ensuring the security of the external EU borders, the paper contains current statistics describing the scale of the discussed phenomena.